

IRAUPEN LUZEKO ZAINKETAK PERTSONALIZATZEKO JARDUNBIDE EGOKIEN AINTZATESPENAK

JARDUNBIDE EGOKIAREN TITULUA:
TEKNOLOGIA, AUTONOMIA LORTZEKO
ETA IRAUPEN LUZEKO ZAINKETAK
PERTSONALIZATZEKO BITARTEKO GISA

**RODRÍGUEZ DE ANDOIN V.
ERAKUNDE KUDEATZAILEA:
ETXEDER EGOITZA S.L.**

E ARDATZA: PERTSONALIZAZIOA ERRAZTEKO TEKNOLOGIAK

JARDUNBIDE EGOKIAREN GARAPENA

Rodríguez de Andoin V Egoitzan, 2005. urteaz geroztik eredu asistentzial eta protekzionista bat lantzen ari gara, non adinekoen oinarritzko laguntza-premiak beteta dauden. Gaur egun 70 plaza eta 59 langile ditugu. Garai hari begiratzen badiogu, ikusten dugu erakundean malgutasun falta zegoela pertsona bakoitzaren beharretara egokitzeko, eta harreman paternalista geneukala pertsona horrekin, eta horri eusten genion, beharrezkoak ez ziren arriskuak saihesteko, eta, ondorioz, pertsona horrek autonomia galtzen zuen.

2010. urtean, narriadura kognitibo handiena eta portaera-nahasmendu handienak zituzten pertsonak gainerako egoiliarak ez bezalako egongela batean zeuden, besaulki geriatrikoan eserita, bizkaralde altuarekin eta erretiluarekin ia egun osoan, eta jokabide disruptiboak eten gabe. Une horretan, begirada enpatiko bat eman zuen Zuzendaritzak: "Aldaketa bat egin behar da; zaintza horiek ez dira egokiak eta ez genituzke nahi guretzat". (Ipiña, J.A., 2010)

Horixe izan zen zentroko filosofia aldatzeko abiapuntua. Hurrengo egunetan, jokabide disruptiboak izateagatik bereizitako eremuan zeuden pertsonak gainerako erabiltzaileekin sartzen dira egongelan.

Hortik aurrera, aldaketa-prozesu luze eta suspergarri bat hasi genuen, taldearentzat, senideentzat eta une horretan zentroan bizi ziren pertsonentzat zaila izan arren.

Pertsona eta haren premia biopsikosozialak ardatz zituen begirada-aldaketa horrek prozesu bat ekarri zuen pertsonaren duintasuna, autonomia eta askatasuna, balioak, sinesmenak, nortasunak eta laguntzak jasotzeko beharrak aitortzeko.

Aldaketa horretarako ardatz nagusia zentroko talde osoaren prestakuntza izan zen, eta gaur egun, funtsezkoa izan dela uste dugu. Formazio horiek, besteak beste, etikan, tratu onetan, dementsian portaera-arazoen maneian, pertsonarengan zentratutako arretan, "Naomi Feil baliozkotzea" eta "Esnatzeko musika" metodoetan zentratu ziren.

Prestakuntza antolakuntzan sartzen zen heinean, pertsonaren garrantzia nabarmenagoa zen, nahiz eta aurreko ereduaren aurkako behar eta ideia berriak sortzen ziren.

Adibidez:

- Lotura fisikoak eta kimikoak ez erabiltzea.
- Kalera laguntzailerik gabe irteteko gogoz, noraezean ibiltzeko beldurrez kalera irteten ez diren pertsonen irtenbideak ematea.
- Beste aukera batzuk ematea noraezean ibili nahi zuten pertsonen, erortzeko arriskuagatik hala egitea saihesten zutenei.
- Behar zuten pertsonen gauetan noraezean ibiltzeko aukera ematea, jokabide-asaldurarik gerta ez dadin.

JARDUNBIDE EGOKIAREN TITULUA: TEKNOLOGIA,
AUTONOMIA LORTZEKO ETA IRAUPEN LUZEKO ZAINKETAK
PERTSONALIZATZEKO BITARTEKO GISA**RODRÍGUEZ DE ANDOIN V.**
ERAKUNDE KUDEATZAILEA: ETXEDER EGOITZA S.L.

Planteamendu berri horien aurrean, teknologia irtenbidearen parte izan zitekeela baloratu genuen, hau da, teknologian inbertitzea bizilekuaren filosofian sakonki ezarri nahi genuen PAO ereduaren lagungarri izan zitekeela.

Egiaztatu da teknologiak pertsonen banakako zaintzan eguneroko premietako batzuk betetzen lagundu duela, baina ezin dugu alde batera utzi baliabide pertsonalen osagarri izan direla, hau da, etengabeko prestakuntza duen langile-talde bat, asistentzia-premiak, premia psikologikoak eta emozionalak asetzen dituena.

Nolanahi ere, uste dugu teknologien ezarpenak balio erantsia eman diola bizilekuari eta haren kontzeptuari, jardunbide egokiekin.

Zentroan berrikuntza teknologikoaren erabilera azaltzeko, zainketak pertsonalizatzea helburu hartuta, hiru multzo egin genituen, helburu desberdinekin, baina helburu komun batekin: Pertsonaren duintasuna.

1. Sortutako beharrak “loturarik gabe” metodologiari laguntzen dion teknologia:

- a. **Gurdi-oheak:** Gutxieneko altuera eskaintzen duten oheak lurretik 20 cm-ra jaisten dira, erortzeko arriskua duten pertsonentzat, eta, horrela, horien ondorioak handiagoak izatea saihesten da.
- b. **Presentzia-sentsoreak ohe guztietan:** Erabiltzailea ohean ez badago, abisatu egiten dute. Alarma piztearekin batera, argi ahul bat pizten da gelan, ikuspen ezagatik erorketak saihesteko. Sentsore horiek eguneko 24 orduetan edo ordu-tarte desberdinetan egon daitezke aktibo, eta sentikortasuna pertsonaren ezaugarrietara eta beharretara egokitzen da. Profesional laguntzaileak alarma jaso bezain laster erantzuten du, sistema informatikoko asistentzia baliozkotuz eta unean bertan beharrezko laguntzak emanez. Denbora guztiak euskarri teknikoan erregistratuta geratzen dira; alarma sortzen denetik jarduketara arte, horrela geroko zainketen ebaluazioetan erabili ahal izateko.

Presentzia-sentsoreak alarmen konfigurazio pertsonalizatua ezartzea ahalbidetzen du. Horrela, **berehala abisatzeko alarmak** ezar daitezke ohetik alde egiten duten eta jaikitze pertsona baten mende dauden arrisku handiko egoiliarrentzat; edo **alarmak, kortesiazko denboraz**, independenteak diren eta denbora jakin batean bakarrik altxa daitezkeen erabiltzaileentzat. Denbora konfiguragarri hori igaro ondoren itzuli ez badira, alarmak joko du.

- c. **Argi-sentsoreak presentzia-detektagailuekin:** Korridore eta komun guztietan daude, ingurune seguruak sortzeko helburuarekin.
- d. **Zaintza-kamerak:** Espazio komunetan eta korridoreetan daude, noraezean dabilen pertsonen segurtasunerako, bai eta gune horietan zentroan izandako erorikoen analisisa errazteko ere.
- e. **Alderraiak kontrolatzeko eskumuturrekoa:** Eskumuturreko hori ihes egiteko arriskua duten pertsonak erabiltzen dute; gune jakin batzuk gaindituz gero, abisatu egiten dute, eta alarma-dei moduko soinu-alarma bat sortzen dute arduradunaren telefonora. Alarma plano digitalizatu batean eta zentroko hainbat puntutan kokatutako argi-errotuluetan ikusten da.
- f. **Kanpora sartzeko atearen alarma:** Kontrola indartzen du, egoitzako hainbat tokitatik kamera ikusgarri duten egoiliarrek baimenik gabe irten ez daitezen.

JARDUNBIDE EGOKIAREN TITULUA: TEKNOLOGIA,
AUTONOMIA LORTZEKO ETA IRAUPEN LUZEKO ZAINKETAK
PERTSONALIZATZEKO BITARTEKO GISA

RODRÍGUEZ DE ANDOIN V.

ERAKUNDE KUDEATZAILEA: ETXEDER EGOITZA S.L.

2. Teknologia horrek autonomiari eusteko sortu diren premiei laguntzen die, eta profesionalak ez dira bertara iristen:

- a. **GPSa zentrotik kanpoko irteeretarako:** GPS lokalizatzailea duen gailua. Aplikazio baten bidez ikus dezakegu haren egoera, laguntza-botoiarekin. Botoia sakatzean, ahots-dei bat sortzen da esku libreetan, automatikoki. GPS horri esker, pertsonen autonomia erabakitzaileari eusten diogu, kalera bakarrik irteteko, seguru sentitzeko eta desorientaziorako konponbideak bilatzeko.
- b. **Zentro barruko erabilerarako UCR:** Eguneroko bizitzako egoeretan, pertsonari zaila egiten bazaio laguntza eskatzea; gelan aulkian eserita dagoen pertsona, txirrinera iritsi ezin gabe; erortzeko arriskua duen pertsona, komunera edo logelara bakarrik joan nahi duena...

3. Zaintza eta ingurune seguruak errazteko teknologia: Ingurune eroso, esanguratsua, irisgarria eta segurua:

- a. **Atazak komunikatzeko eta erregistratzeko sistema.** Sistema honek hainbat funtzionalitate ditu;
 - **Egunerokoan egindako zeregin eta jarduera indibidual eta kolektiboen banakako erregistroa,** erabiltzaileei/familiei txosten bat emateko aukerarekin, esku-hartze bakoitzaren xehetasun-maila zehatzarekin.
 - **Abisuen sistema denbora errealean,** bai profesional guztiek dituzten haririk gabeko DECT terminaletan, bai wallboard¹ terminaletan, egoitzako 5 kokapenetan banatuta, eta bideo-wall² bat, sistemari lotua, abisuak denbora errealean ikusteko aukera ematen duena, baita erabiltzailea eta/edo zein gelatik datorren ere. Logelekin komunikatzen da denbora errealean, erabiltzaileen gorabeherei ahalik eta azkarren erantzun ahal izateko.
 - **Ukipen-pantailak zentroko eremu komunetan.** Horien bidez, laguntzaileek egoiliarren informazioa eskuratzen dute (lehentasunak, bizi-historia, eguneroko kontrolak...), eta datu berriak erregistratzen dituzte.
- b. **Gortina bereizle mekanikoa** gela bikoitz guztietan, erabiltzaileen intimitatea ahalbidetzeko, haiek hala nahi badute.
- c. Pertsonentzat esanguratsuak diren jarduerak egiteko aukera ematen duten **errealitate birtualeko betaurrekoak.** Horien bidez, beren herria bisitatu, ezagutzeke geratu zitzaizen lekura bidaiatu, etab. egin ahal izango dute.
- d. **Hari gabeko kaskoak** musikaz gozatzeko eta jokabide disruptiboak murrizteko teknika gisa.
- e. **Tabletak,** egoiliarrarentzako komunikazio-bideratzaile gisa; hipoakusia duten egoiliarrarentzako laguntza-sistema, eta erabiltzailearen eta senitartekoen arteko komunikazio-sistema, bideo-deiak egiteko aukera, jardueren informazio-bideoak bidaltzea, abisuak eta protokoloak, besteak beste.
- f. Pandemiak geroztik, zentroaren baldintza arkitektonikoengatik aireztapen egokia egotea zaila zela balioetsi da. Horregatik, hobekuntza hauek egin ziren:

¹ Wallboard: kartel elektronikoa argitsua korridorean

² Videowall: bideo-edo telebista-proiektorea, elkarren ondoan edo elkarren gainean jarrita, pantaila handi bat osatzeko.

JARDUNBIDE EGOKIAREN TITULUA: TEKNOLOGIA,
AUTONOMIA LORTZEKO ETA IRAUPEN LUZEKO ZAINKETAK
PERTSONALIZATZEKO BITARTEKO GISA

RODRÍGUEZ DE ANDOIN V.

ERAKUNDE KUDEATZAILEA: ETXEDER EGOITZA S.L.

- Mekanikoki behartutako airea berritzea beroa berreskuratzeko gailuaren bidez.
- Karbono dioxidoaren neurgailuak hainbat eremutan: aretoak, bulegoa, gimnasioa...
- Aire garbitzeko gailuak, HEPA iragazkiekin, eremu komunetan, aldageletan eta bulegoetan.

g. **Sukaldeko emultsio-makina.** Pertsonalizazioa kontuan hartuta, makina honen helburua da irensteko arazoak dituzten pertsonak elikagai bakoitzaren zapore desberdinez gozatzea, eta ez dira mugatu behar pure konstante eta errepikakorretara, menu bera ehundura mousse eran janez.

Pertsona guztiek duintasun bera, baina identitate, lehentasun eta gustu desberdinak dituztela eta bizitzako arlo guztietan laguntza desberdinak behar dituztela kontuan hartuta, teknologia horrek zerbitzu individualizatuak eskaintzen ditu. Konfigurazio hori zentroko langileek egiten dute, eta ez da beharrezkoa kanpoan funtzio horren mende egotea.

EMAITZAK ETA ERAGINA

Lehen esan dugun bezala, teknologia jardunbide egokiak ezartzen hasteko bitarteko bideratzailea izan da, etengabeko prestakuntza eta taldea osatzen duten pertsonen konpromisoa funtsezko ardatza izan dira prozesu osoan, eta ezin dugu hori ahaztu. Lortutako emaitzetako bat segurtasunarekin uztartzea eta pertsonaren autonomia-eskubideari eustea da. Gainera, loturak kentzea ere lortu da.

Jardunbide egoki horri esker, ingurune segurua eta konfiantzazkoa sortzen da pertsonarentzat eta haren senidearentzat zentroan. Hori guztia batuta, erabiltzailearen bizi-kalitatean eragin eta eragin positiboa izan du, hori baita egoitzaren helburu/oinarri nagusia.

Horrek guztiak harreman modu berri bat sortu du erabiltzailearen eta profesionalen artean, eta pertsona esku-hartze ororen gune bihurtu da, haren duintasuna, autonomia eta askatasuna errespetatuz.

Azkenik, zentroan egindako inbertsio ekonomikoari dagokionez, denbora-ildo kronologiko bat marraztu behar dugu, 2011tik abiatuta, lehenik eta behin gure eskakizun eta beharretara egokitutako sistema bat eskainiko digun hornitzaile bat bilatuz,

lotura ezaren metodologia garatzeko, eta, aldi berean, berritzailea izan dadin, adinekoak zaintzeari balio handiagoa emateko teknologia berriak integratuz.

Lehenik eta behin, tokiko enpresak Bizkaian garatutako "Laga Sistema" *IP System* instalatzearen aldeko apustua egiten dugu. Sistema horrek *"Gailu elektronikoen haririk gabeko sistema eta kudeaketako software bat eskaintzen digu, egoiliarrei arreta eta zaintza emateko eta LAGA plataforman IP telefonogune digitalarekin komunikatzeko"*. Proiektua autofinantzaketa ekonomikoarekin ezartzen ari da 2012. eta 2013. urteetan, eta langile guztiak denboran eta prestakuntzan inbertitutako sistema osoa ezagutu eta erabiltzeko. Hornitzaileak, besteren arrazoiengatik, bertan behera utzi du bere jarduera, eta 2014an hornitzaile bat bilatzen ari gara, ezarritako azpiegitura bere gain hartu eta Egoitza Zentroaren proiektuan lagunduko diguna, loturarik gabe.

Horretarako, Euskotel enpresaren alde egin dugu, **Ibernex** instalatzaile baimenduak baitira. Enpresa horrek, gure sistema zaharra bateragarri egiteaz gain, bere soluzio teknologikoekin aurrera egitea eta gure hasierako helburuak lortzea ahalbidetu digu.

Erronka berri horretarako, enpresak finantza-erakundera jo behar izan zuen, eta finantziario ekonomikoa eskatu zuen, kasu honetan leasing baten bidez. Inbertsio horrek ahalegin handia ekarri du, irtenbide teknologikoak ezagutu ahala, gure proiektuan gehiago gustatzen baitzitzaigun horiek erabiltzea, eta, azkenean, sartu egin genituen. Horrenbestez, instalatutako Helpnex sistemaren hasierako kopurua nabarmen handitu da.

JARDUNBIDE EGOKIAREN TITULUA: TEKNOLOGIA,
AUTONOMIA LORTZEKO ETA IRAUPEN LUZEKO ZAINKETAK
PERTSONALIZATZEKO BITARTEKO GISA

RODRÍGUEZ DE ANDOIN V.
ERAKUNDE KUDEATZAILEA: ETXEDER EGOITZA S.L.

Azken urteotan izandako pandemiaren ondorioz, eta aireztapenari dagokionez zentroak dituen egiturazko gabeziak konpontzeko, beste inbertsio handi bat egin da behartutako airea berritzeko sistema instalatzeko; kasu honetan ere Leasing bidez finantzatzen da.

Gaur egun, 2023an, pandemia, gerra eta ekonomiaren aldetik zaila den aldi baten ondoren, ikusten dugu inbertsio horrek eragin positiboa izan duela okupazioan eta Rodriguez de Andoin V. Egoitzan lan egiteko moduan.

Ikus adierazleak:

- Egoitzaren OKUPAZIOA: Denboran zehar mantendu da, batez beste % 97,38rekin. Egoitza Portugaleten dago, eta gure “bezero” gehienak “aho-belarriarengatik” etortzen dira, erabiltzaileen gizarte-ingurunean egoteaz gain.
- GOGOBEKETZE-INKESTA: erabiltzaile autonomoei eta erreferentziazko senideei egindako inkestek 3,77/4 ematen digute batez beste. *(bat da puntuaziorik baxuena eta lau altuena).*
- ERORIKOAK ETA ONDORIOAK: Praktika egoki gisa eta zentroari erantsitako balio gisa ez lotzearen filosofia kontuan hartuta, erorikoen analisietatik nabarmendu behar da erorketak noizbehinkakoak direla, eta ez dutela ondorio larririk izaten ospitale-deribaziorik behar izan gabe.

Testuinguru horretan, pertsonalizazioa jarduera bakoitzaren erdigunea da, eta pertsona da helburua, ez bitartekoa. Txostenean azaldutako tresnek bakarrik tratatzen laguntzen digute: pertsona gisa aitortuta dauden pertsonak, beren gustu, lehentasun, sinesmen eta balioekin, bakoitzari beharrezko laguntza emanez.

Aldi berean, taldeko kide eta familia guztiak filosofia aldaketa horrekin pozik daudela azpimarratu nahi dugu, abantailak aitortzen baititugu emandako arretari, hurbiltasunari eta segurtasunari dagokienez.